

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

2024 YEREL SEÇİM DEĞERLENDİRMESİ

Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

Mustafa KESKİN

KONYA
Nisan, 2024
www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	1
2. 2019 - 2024 YEREL SEÇİMİ.....	1
2.1 Katılım Durumu	1
2.2 Genel Seçim Verileri	2
3. İL İSTATİSTİKLERİ.....	3
4. PARTİ İSTATİSTİKLERİ	7
4.1 Cumhuriyet Halk Partisi.....	7
4.2 Adalet ve Kalkınma Partisi	8
4.3 Milliyetçi Hareket Partisi	10
4.4 Demokrasi ve Eşitlik Partisi.....	12
4.5 Yeniden Refah Partisi.....	13
4.6 İyi Parti	13
5. POLİTİKA FARKI.....	14
6. SONUÇ.....	15
7. KAYNAKÇA.....	15

1. GİRİŞ

31 Mart 2024 tarihinde gerçekleşen yerel seçimler, Türkiye siyasi tarihi için önemli bir dönüm noktası olarak değerlendirilmektedir. Seçim sonuçları, son yıllarda artan siyasi ve ekonomik belirsizliklerin halk tarafından nasıl algılandığına dair önemli ipuçları vermektedir. Seçimlerin en dikkat çekici sonucu, AK Parti'nin 2014 ve 2019 seçimlerinde elde ettiği oy oranlarına göre önemli derecede oy kaybı yaşamaması olmuştur. Özellikle 3 büyükşehirde AK Parti'nin adayları geride kalmıştır. CHP, 2019 seçimlerinde elde ettiği oy oranını artırarak önemli kazanımlar elde etmiştir. Özellikle CHP; İstanbul, Ankara ve İzmir başta olmak üzere büyükşehirlerde oy oranlarını ciddi şekilde artırmıştır.

Bu raporda, 31 Mart 2024 tarihinde gerçekleştirilen yerel yönetim seçimleri çeşitli veriler yardımıyla aktarılacaktır. Ayrıca, bir önceki seçim olan 31 Mart 2019 seçimleri ile mukayese edilip illerin ve Partilerin durumu analiz edilecektir.

2. 2019 - 2024 YEREL SEÇİMİ

Türkiye'deki yerel yönetimlerin belirlenmesi için 31 Mart 2024 tarihinde yerel seçim yapılmıştır. Yapılan seçimlerde belediye başkanları, büyükşehir belediye başkanları, belediye meclisi üyeleri, il genel meclisi üyeleri, muhtarlar ve ihtiyar heyetleri belirlenmiştir.

Yerel seçimlere katılmayan ve geçersiz oy kullananların sayısı bir önceki seçime göre büyük bir artışla 15 milyon kişiyi aşmıştır. Seçimin en büyük sonucu olarak CHP'nin ilk defa AK Parti karşısında bir zafer kazanmasıdır. AK Parti oylarının 4,2 milyon kadar gerilemesi Partiye ciddi bir mesaj niteliğindedir. AK Parti'nin ardından en büyük oy kaybı sırasıyla İYİ Parti 1.17 milyon ve MHP 1.1 milyon şeklinde gerçekleşmiştir. Oylarını artıran Partilerin başında 3,3 milyon ile CHP, 2,8 milyon ile YRP ve 639 bin ile DEM Parti bulunmaktadır.

2.1 Katılım Durumu

Toplam 61 milyon 430 bin 934 kayıtlı seçmenden 48 milyon 256 bin 541 kişinin oy kullandığı 31 Mart 2024 genel yerel seçimlerinde katılım oranı yüzde 78,55 olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında yapılan yerel seçime göre seçime katılım oranı 6,11 puan düşmüştür. Sandığa gitmeyen ve geçersiz oy kullananların sayısı toplam seçmen sayısının dörtte birini aşmıştır.

	Katılım Oranı	Toplam Seçmen	Kullanılan Oy	Geçerli Oy	Geçersiz Oy
2019	84,66%	57.093.410	48.340.191	46.431.746	1.908.445
2024	78,55%	61.430.934	48.256.541	46.046.499	2.210.042
Fark	-6,11	4.337.524	-83.650	-385.247	301.597

Kaynak: Anadolu Ajansı

2.2 Genel Seçim Verileri

2019 yerel seçimlerine göre AK Parti; 15 büyükşehir, 24 il ve 535 ilçe ile birinci sırada yer almıştır. CHP ise 11 büyükşehir, 10 il ve 187 ilçe ile ikinci sırada yer almıştır.

PARTİ	BÜYÜKŞEHİR	İL	İLÇE	OY SAYISI	OY ORANI
AK Parti	15	24	535	20.583.896	44,33%
CHP	11	10	187	13.983.738	30,11%
İyi Parti	0	0	19	3.459.491	7,45%
MHP	1	10	145	3.394.366	7,31%
HDP	3	5	50	1.970.379	4,24%
Saadet	0	0	9	1.257.487	2,70%
Diğer	0	1	6	543.360	1,17%
DSP	0	0	3	453.024	0,97%
Bağımsız	0	1	13	450.043	0,96%
DP	0	0	2	335.084	0,72%
Diğer	0	1	6	543.360	1,17%
Bağımsız	0	1	13	450.043	0,96%

Kaynak: Anadolu Ajansı

2024 yılında ise CHP; 14 büyükşehir, 21 il ve 337 ilçe ile seçimi birinci tamamlamıştır. AK Parti ise 12 büyükşehir, 12 il ve 356 ilçe ile ikinci sırada konumlanmıştır.

PARTİ	BÜYÜKŞEHİR	İL	İLÇE	OY SAYISI	OY ORANI
CHP	14	21	337	17.391.548	37,76%
AK Parti	12	12	356	16.339.771	35,48%
Yeniden Refah	1	1	39	2.851.784	6,19%
DEM Parti	3	7	65	2.625.588	5,70%
MHP	0	8	122	2.297.662	4,98%
İYİ Parti	0	1	24	1.735.924	3,76%
Zafer Partisi	0	0	0	800.905	1,73%
Diğer	0	0	4	601.962	1,30%
Saadet	0	0	1	503.210	1,09%
HÜDA PAR	0	0	0	253.648	0,55%
Büyük Birlik	0	1	14	200.301	0,43%
DEVA Partisi	0	0	1	150.600	0,32%
Bağımsız	0	0	9	108.144	0,23%
Memleket	0	0	0	78.289	0,17%
TİP	0	0	1	71.108	0,15%
Gelecek Partisi	0	0	0	34.212	0,07%
Diğer	0	0	4	601.962	1,30%
Bağımsız	0	0	9	108.144	23,00%

Kaynak: Anadolu Ajansı

CHP, 2019 yılında aldığı 13.9 milyon oyu, 2024 yılında 3.3 milyon artırarak 17.3 milyona kadar yükselterek seçimin galibi gelmiştir. AK Parti 2019 yılına göre 4.2 milyon kadar oy kaybı yaşamıştır. Yeniden Refah Partisi (YRP) ise 2019 yılında herhangi bir verisi bulunmamasına rağmen 2024 yılında 2.8 milyon oy ile seçimi üçüncü tamamlamıştır.

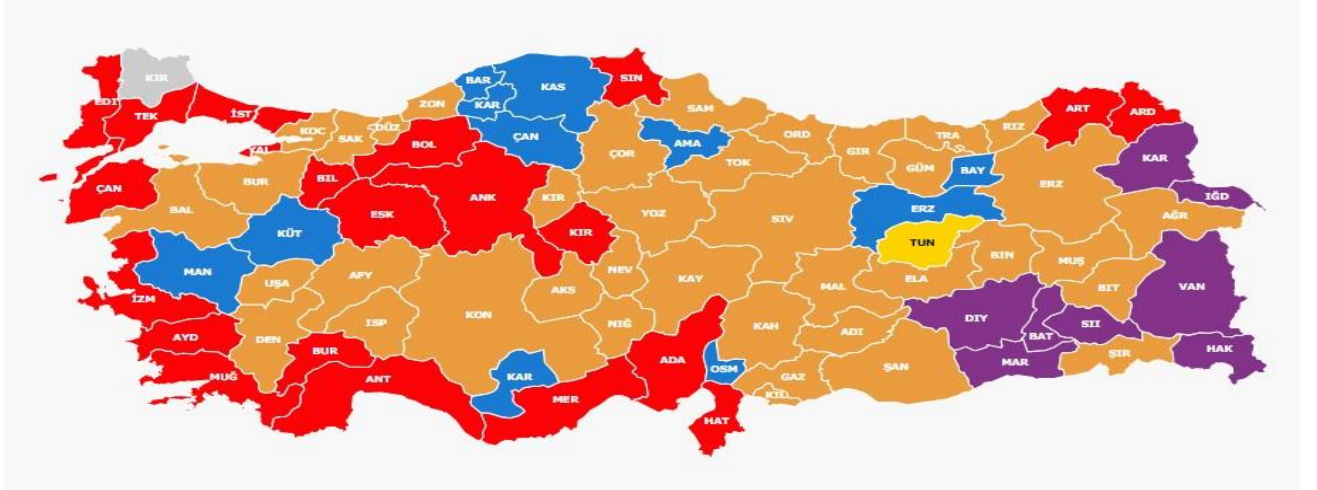
Tablo 4: Partilerin Oy Farkları			
PARTİ	2024	2019	Fark
CHP	17.345.876	13.983.738	3.362.138
	37,74%	30,12%	7,62%
AK PARTİ	16.313.661	20.583.896	-4.270.235
	35,49%	44,33%	-8,84%
YRP	2.845.553	0	2.845.553
	6,19%	0,00%	6,19%
DEM	2.609.802	1.970.379	639.423
	5,68%	4,24%	1,44%
MHP	2.290.643	3.394.366	-1.103.723
	4,98%	7,31%	-2,33%
İYİ	1.734.406	3.459.491	-1.725.085
	3,77%	7,45%	-3,68%
DİĞER	2.821.270	3.039.876	-218.606
	6,14%	6,55%	-0,41%
TOPLAM	45.961.211	46.431.746	-470.535
	100,00%	100,00%	0

Kaynak: Anadolu Ajansı

3. İL İSTATİSTİKLERİ

2019 yılı yerel seçimlerinde 39 il ile AK Parti üstünlüğünü ilan etmiştir. CHP 21, MHP 11 ve DEM 8 ilde başarılı olmuştur. İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyükşehirleri CHP kazanmıştır.

Resim 1: 2019 Yerel Seçimleri İllerin Durumu

Kaynak: CNN Türk

2024 yerel seçimlerinde 35 il ile CHP birinci gelirken onu 24 il ile AK Parti, 10 il ile DEM ve 8 il ile MHP izlemektedir. Batı Anadolu'nun ve Akdeniz kıyısının neredeyse tamamında başarılı olan CHP'nin 2019 yılına göre gösterdiği performans haritada dikkat çekmektedir.

Resim 2: 2024 Yerel Seçimleri İllerin Durumu

Kaynak: CNN Türk

2019 yılından 2024 yılına kadar olan dönemde bulunan 29 ilin yerel yönetimi el değiştirmiştir. Buna göre detaylar tabloda verilmektedir.

Tablo 5: Yerel Seçimlerde El Değiştiren İller (2019-2024)					
Şehir	2019	2024	Şehir	2019	2024
Adıyaman	AK PARTİ	CHP	Kilis	AK PARTİ	CHP
Afyon	AK PARTİ	CHP	Kırıkkale	AK PARTİ	CHP
Ağrı	AK PARTİ	DEM	Kırklareli	Bağımsız	MHP
Amasya	MHP	CHP	Kütahya	MHP	CHP
Balıkesir	AK PARTİ	CHP	Manisa	CHP	MHP
Bartın	MHP	CHP	Muş	AK PARTİ	DEM
Bayburt	MHP	AK PARTİ	Nevşehir	AK PARTİ	İYİ
Bursa	AK PARTİ	CHP	Şanlıurfa	AK PARTİ	YRP
Denizli	AK PARTİ	CHP	Sivas	AK PARTİ	BBP
Giresun	AK PARTİ	CHP	Tokat	AK PARTİ	MHP
Gümüşhane	AK PARTİ	MHP	Tunceli	TKP	DEM
Hatay	CHP	AK PARTİ	Uşak	AK PARTİ	CHP
Karabük	MHP	AK PARTİ	Yozgat	AK PARTİ	YRP
Kars	HDP	MHP	Zonguldak	AK PARTİ	CHP
Kastamonu	MHP	CHP			

Kaynak: Anadolu Ajansı

2024 yılı yerel seçimlerinde büyükşehir belediyelerinin durumu incelendiğinde, CHP oylarını Ankara'da %9 ve İstanbul'da %2 artırırken İzmir'de %9 düşürmüştür. AK Parti ise Hatay haricinde kazandığı tüm büyükşehirlerde ciddi oy kayıpları yaşamıştır. Hatay, AK Parti'nin CHP'den aldığı tek büyük şehirdir.

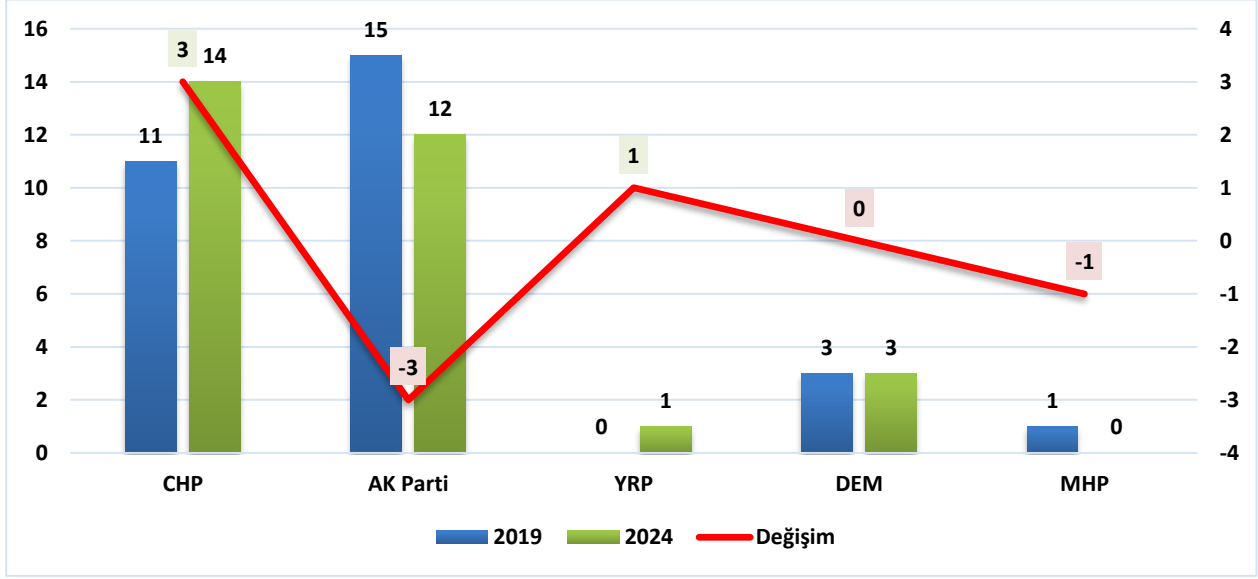
Tablo 6: Büyükşehir Belediyesi Seçim Sonuçları

İl	2024		2019		Değişim
Adana	CHP	46,54%	CHP	53,63%	-7,09%
Ankara	CHP	60,17%	CHP	50,93%	9,24%
Antalya	CHP	48,63%	CHP	50,62%	-1,99%
Aydın	CHP	50,83%	CHP	53,94%	-3,11%
Balıkesir	CHP	50,88%	AK PARTİ	47,78%	3,10%
Bursa	CHP	47,63%	AK PARTİ	49,62%	-1,99%
Denizli	CHP	47,79%	AK PARTİ	50,56%	-2,77%
Diyarbakır	DEM	63,97%	DEM	62,93%	1,04%
Erzurum	AK PARTİ	50,48%	AK PARTİ	62,80%	-12,32%
Eskişehir	CHP	50,58%	CHP	52,30%	-1,72%
Gaziantep	AK PARTİ	38,68%	AK PARTİ	53,97%	-15,29%
Hatay	AK PARTİ	44,48%	CHP	55,16%	-10,68%
İstanbul	CHP	51,03%	CHP	48,80%	2,23%
İzmir	CHP	48,84%	CHP	58,10%	-9,26%
Kahramanmaraş	AK PARTİ	42,27%	AK PARTİ	67,60%	-25,33%
Kayseri	AK PARTİ	38,65%	AK PARTİ	63,39%	-24,74%
Kocaeli	AK PARTİ	45,66%	AK PARTİ	55,57%	-9,91%
Konya	AK PARTİ	49,39%	AK PARTİ	70,53%	-21,14%
Malatya	AK PARTİ	48,97%	AK PARTİ	68,47%	-19,50%
Manisa	CHP	57,19%	MHP	52,77%	4,42%
Mardin	DEM	57,00%	DEM	56,24%	0,76%
Mersin	CHP	59,48%	CHP	45,09%	14,39%
Muğla	CHP	54,86%	CHP	36,01%	18,85%
Ordu	AK PARTİ	40,02%	AK PARTİ	56,93%	-16,91%
Sakarya	AK PARTİ	47,43%	AK PARTİ	65,04%	-17,61%
Samsun	AK PARTİ	42,14%	AK PARTİ	47,37%	-5,23%
Şanlıurfa	YRP	38,91%	AK PARTİ	60,81%	-21,90%
Tekirdağ	CHP	50,06%	CHP	51,18%	-1,12%
Trabzon	AK PARTİ	51,45%	AK PARTİ	64,61%	-13,16%
Van	DEM	53,83%	DEM	53,83%	0,00%

Kaynak: Anadolu Ajansı

Büyükşehirlerin dağılımı incelendiğinde, 2019 yılına göre CHP, 3 büyükşehir daha kazanarak 14 büyükşehirin yönetimini almıştır. AK Parti ise 2019 yılında 15 büyükşehir bulunuyorken 2024 yılında 3 büyükşehir kaybı yaşayarak 12 büyükşehirin yönetimini kazanmıştır. YRP 1 büyükşehir alırken, DEM 3 büyükşehirin yönetiminde bulunacaktır. MHP ise elindeki bir büyükşehir koruyamayarak kaybetmiştir.

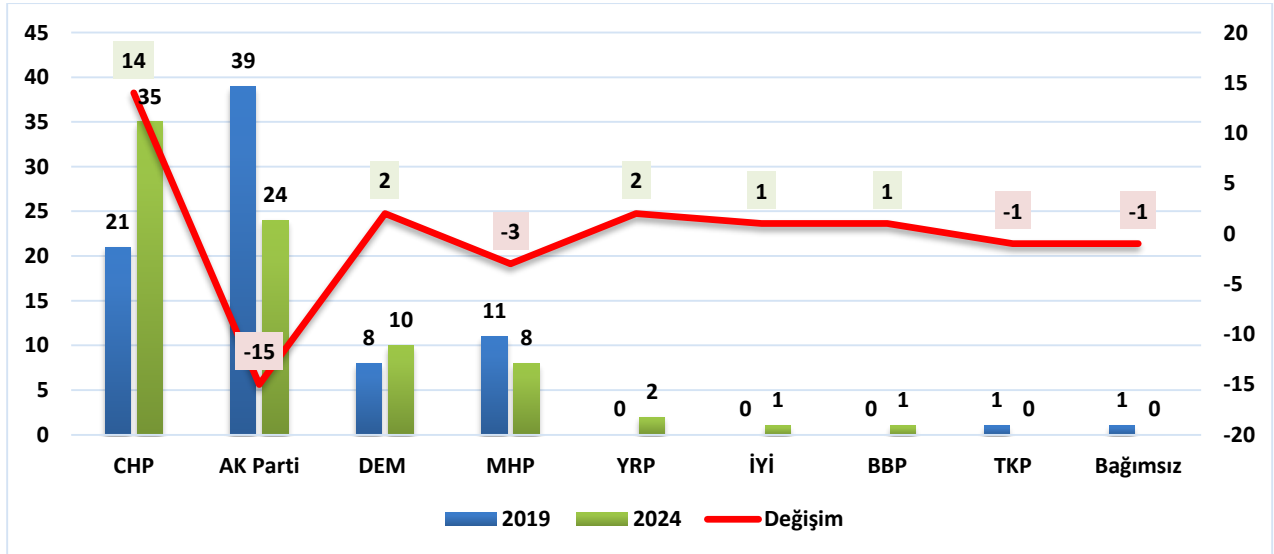
Grafik 1: Büyükşehirlerin Partilere Göre Dağılımı (2019-2024)

Kaynak: Anadolu Ajansı

Büyükşehirler dâhil belediye başkanlıklarının dağılımına bakıldığında, CHP 14 il kazanımı gerçekleştirerek 35 il yönetiminde söz sahibi olacaktır. AK Parti ise 15 il kaybı yaşayarak toplamda 24 ilin yönetiminde bulunacaktır.

Grafik 2: Tüm İllerde Belediye Başkanlığı Dağılımı (2019-2024)

Kaynak: Anadolu Ajansı

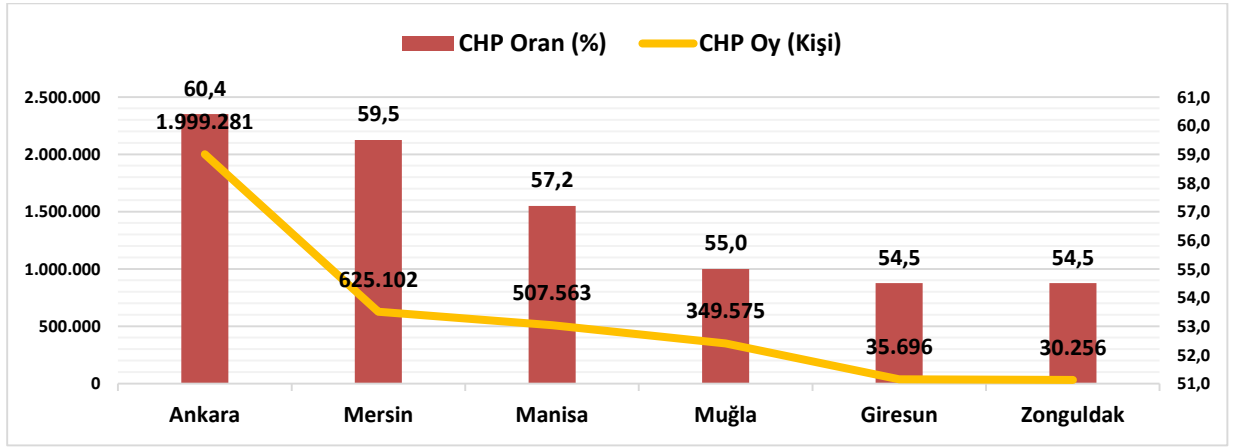
4. PARTİ İSTATİSTİKLERİ

Bu bölümde ilk altı Partinin 2024 yerel seçimlerinde en çok oy aldığı ilk altı il, yeniden kazandıkları iller, kaybettikleri illerin verileri paylaşılmıştır. 2019 yılı yerel seçimleriyle mukayese edilerek Partilerin başarıları incelenmiştir.

4.1 Cumhuriyet Halk Partisi

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) 2024 yılında en yüksek oyu %60,4 ile Ankara'dan almıştır. Ankara'dan aldığı oy yaklaşık olarak 2 milyon seçmenden oluşmaktadır.

Grafik 3: 2024 Yerel Seçimlerinde CHP'nin En Çok Oy Aldığı 6 İl

Kaynak: CNN Türk

CHP'nin yeniden kazandığı illerdeki oy değişimi incelendiğinde, 2019'a göre 8 ilde oylarını artırırken 12 ilde oyları gerilemiştir. Oyunu artıran illerin başında %18,85 ile Muğla gelirken, oyunu düşüren illerin başında ise %-21,11 ile Çanakkale gelmektedir.

Tablo 7: CHP'nin Yeniden Kazandığı İllerdeki Oy Değişimi

İl	2024	2019	Değişim
Muğla	54,86%	36,01%	18,85%
Mersin	59,48%	45,09%	14,39%
Ankara	60,17%	50,93%	9,24%
Kırşehir	52,79%	44,79%	8,00%
İstanbul	51,03%	48,80%	2,23%
Edirne	46,68%	44,87%	1,81%
Yalova	46,28%	45,91%	0,37%
Bolu	52,92%	52,71%	0,21%
Tekirdağ	50,06%	51,18%	-1,12%
Eskişehir	50,58%	52,30%	-1,72%
Bilecik	48,88%	50,64%	-1,76%
Antalya	48,63%	50,62%	-1,99%
Aydın	50,83%	53,94%	-3,11%

Ardahan	45,06%	51,20%	-6,14%
Artvin	44,81%	50,96%	-6,15%
Burdur	46,23%	53,14%	-6,91%
Adana	46,54%	53,63%	-7,09%
Sinop	49,24%	56,63%	-7,39%
İzmir	48,84%	58,10%	-9,26%
Çanakkale	39,62%	60,73%	-21,11%

Kaynak: Anadolu Ajansı

2024 yerel seçimlerinde AK Parti'den CHP'ye toplamda 10 il geçmiştir. CHP 10 ilin içinde Bursa, Balıkesir ve Denizli olmak üzere üç büyükşehri de kazanmıştır. Buna göre aşağıdaki şekilde iller sıralanmıştır.

Şekil 1: AK Parti'den CHP'ye Geçen İller (2024)

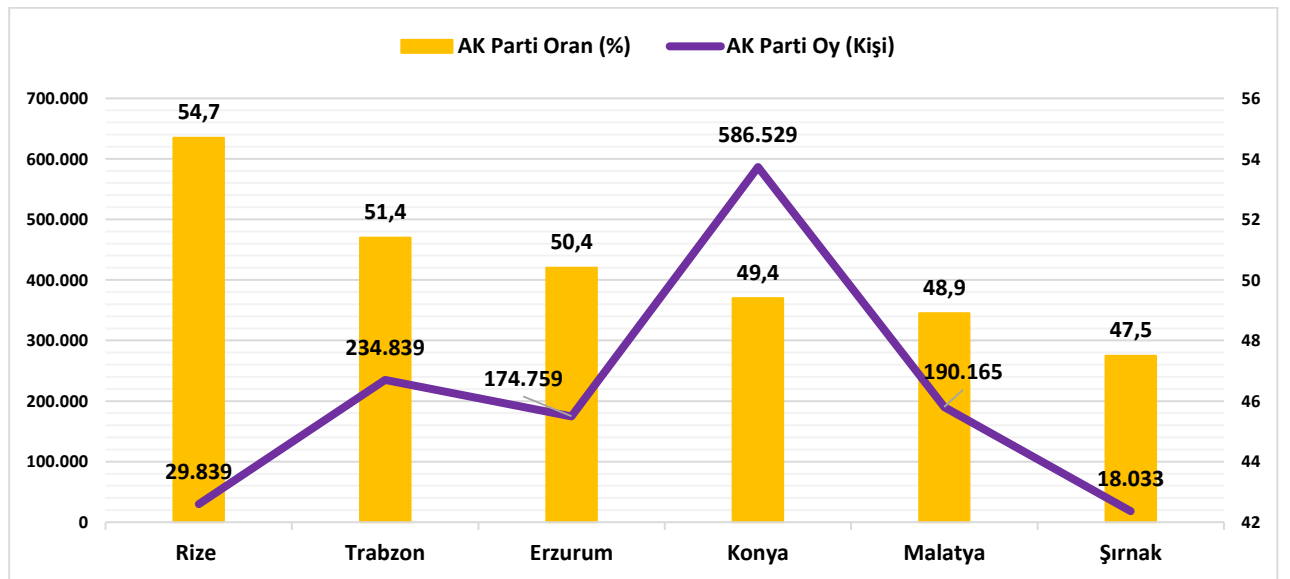

Kaynak: Anadolu Ajansı

4.2 Adalet ve Kalkınma Partisi

Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) 2024 yılı yerel seçiminde en yüksek oy aldığı il %54,7 ile Rize'dir. Oranlara kişi bazında bakıldığında en çok oy aldığı il 586.529 kişiyle Konya olmuştur.

Grafik 4: 2024 Yerel Seçimlerinde AK Parti'nin En Çok Oy Aldığı 6 İl

Kaynak: CNN Türk

AK Parti toplamda dört büyükşehrin üçünü CHP'ye, birini ise YRP'ye karşı kaybetmiştir. AK Parti'nin CHP'den aldığı tek büyükşehir ise Hatay olmuştur.

İl	2024		2019	
Balıkesir	CHP	50,88%	AK PARTİ	47,78%
Bursa	CHP	47,63%	AK PARTİ	49,62%
Denizli	CHP	47,79%	AK PARTİ	50,56%
Şanlıurfa	YRP	38,91%	AK PARTİ	60,81%
Hatay	AK PARTİ	44,48%	CHP	55,16%

Kaynak: Anadolu Ajansı

AK Parti, yönetimini sağladığı 18 ili kaybetmiştir. Bu 18 ilin 10'unu CHP'ye, 2'ser tanesini MHP, DEM ve YRP'ye ve diğer kalan 2'sinden birini İYİ Partiye diğerini ise BBP'ye bırakmıştır. Buna ilave olarak AK Parti Hatay'ı CHP'den Bayburt ve Karabük'ü ise MHP'den kazanmıştır.

İl	2024		2019	
Adıyaman	CHP	49,73%		53,22%
Afyon	CHP	50,74%		42,96%
Ağrı	DEM	51,09%		55,57%
Balıkesir	CHP	50,88%		47,78%
Bursa	CHP	47,63%		49,62%
Denizli	CHP	47,79%		50,56%
Giresun	CHP	54,61%		48,84%
Gümüşhane	MHP	41,39%		49,16%
Kırıkkale	CHP	49,78%		42,03%
Kilis	CHP	41,97%		47,26%
Muş	DEM	41,71%		34,76%
Nevşehir	İYİ	52,10%		51,58%
Sivas	BBP	43,26%		49,35%
Şanlıurfa	YRP	38,91%		60,81%
Tokat	MHP	54,81%		48,80%
Uşak	CHP	40,78%		39,11%
Yozgat	YRP	36,09%		40,86%
Zonguldak	CHP	54,44%		42,52%

Kaynak: Anadolu Ajansı

AK Parti'nin yeniden kazandığı illerdeki oy değişimine bakıldığında Isparta haricindeki tüm illerin oranları oldukça sert düşüşler göstermektedir. 21 il yönetiminin 20'sinde oy kaybı yaşanarak kazanılmıştır.

İl	2024	2019	Değişim
Kahramanmaraş	42,27%	67,60%	-25,33%
Kayseri	38,65%	63,39%	-24,74%
Konya	49,39%	70,53%	-21,14%

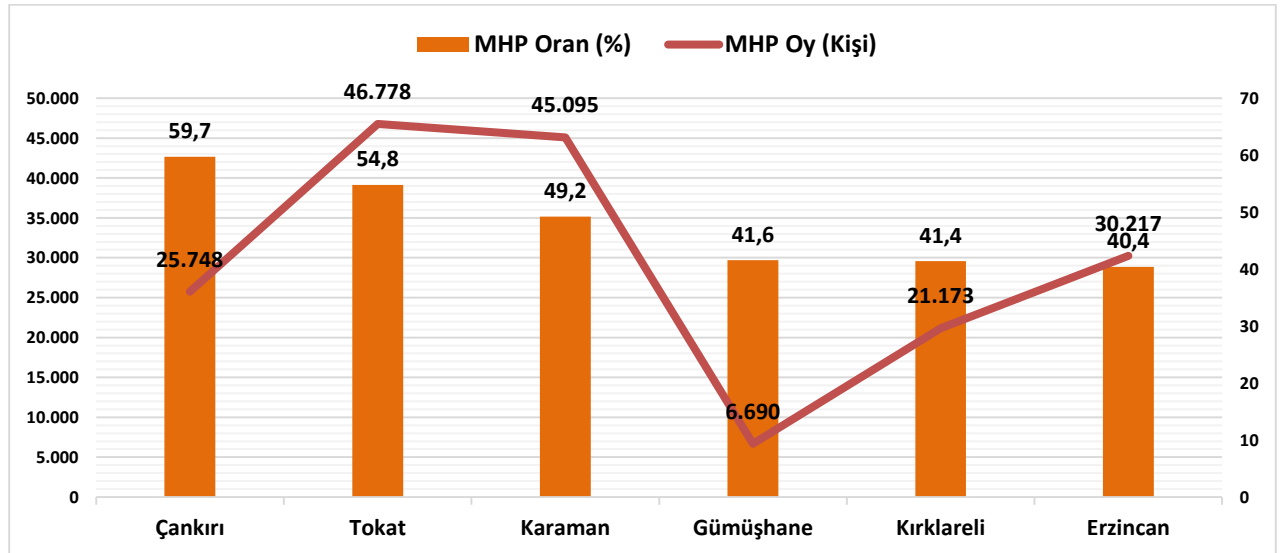
Malatya	48,97%	68,47%	-19,50%
Rize	54,73%	72,99%	-18,26%
Sakarya	47,43%	65,04%	-17,61%
Ordu	40,02%	56,93%	-16,91%
Gaziantep	38,68%	53,97%	-15,29%
Şırnak	47,61%	61,72%	-14,11%
Trabzon	51,45%	64,61%	-13,16%
Erzurum	50,48%	62,80%	-12,32%
Kocaeli	45,66%	55,57%	-9,91%
Düzce	40,23%	47,14%	-6,91%
Bitlis	38,27%	43,81%	-5,54%
Samsun	42,14%	47,37%	-5,23%
Bingöl	33,56%	38,60%	-5,04%
Aksaray	37,08%	40,47%	-3,39%
Çorum	40,54%	43,28%	-2,74%
Elazığ	38,19%	40,38%	-2,19%
Niğde	36,23%	37,13%	-0,90%
Isparta	41,86%	38,04%	3,82%

Kaynak: Anadolu Ajansı

4.3 Milliyetçi Hareket Partisi

Milliyetçi Hareket Partisi'nin (MHP) 2024 yılı yerel seçiminde en yüksek oy aldığı il %59,7 ile Çankırı'dır. Oranlara kişi bazında bakıldığında en çok oy aldığı il 46.778 kişiyle Tokat olmuştur.

Grafik 5: 2024 Yerel Seçimlerinde MHP'nin En Çok Oy Aldığı 6 İl

Kaynak: CNN Türk

MHP'nin elindeyken kaybettiği illerin 5'ini CHP, 2'sini AK Parti kazanmıştır. Amasya, Bartın, Kastamonu, Kütahya ve Manisa CHP'ye geçmiştir. Bayburt ve Karabük'ü ise AK Parti almıştır.

İl	2024	2019
Amasya	CHP 42,73%	47,28%
Bartın	CHP 51,44%	35,76%
Kastamonu	CHP 48,85%	49,55%
Bayburt	AK PARTİ 39,22%	56,49%
Kütahya	CHP 29,64%	38,68%
Karabük	AK PARTİ 34,35%	39,83%
Manisa	CHP 57,19%	52,77%

Kaynak: Anadolu Ajansı

MHP'nin diğer Partilerden kazandığı iller incelendiğinde, AK Parti'den 2, DEM ve bağımsız adaydan da 1'er il ile toplamda 4 il yönetimini almıştır. Gümüşhane ve Tokat AK Parti'den alınırken, Kırklareli'ni bağımsız adaydan ve Kars'ı DEM'den kazanmıştır.

İl	2024	2019
Gümüşhane	41,39%	AK PARTİ 49,16%
Kırklareli	41,61%	BAĞIMSIZ 37,48%
Tokat	54,81%	AK PARTİ 48,80%
Kars	35,37%	DEM 29,58%

Kaynak: Anadolu Ajansı

MHP'nin yeniden kazandığı illerin değişim oranları incelendiğinde, Karaman %9 oranında oyunu artırırken Erzincan ve Osmaniye sırasıyla %1 ve %14 oranında oyu gerilemiştir.

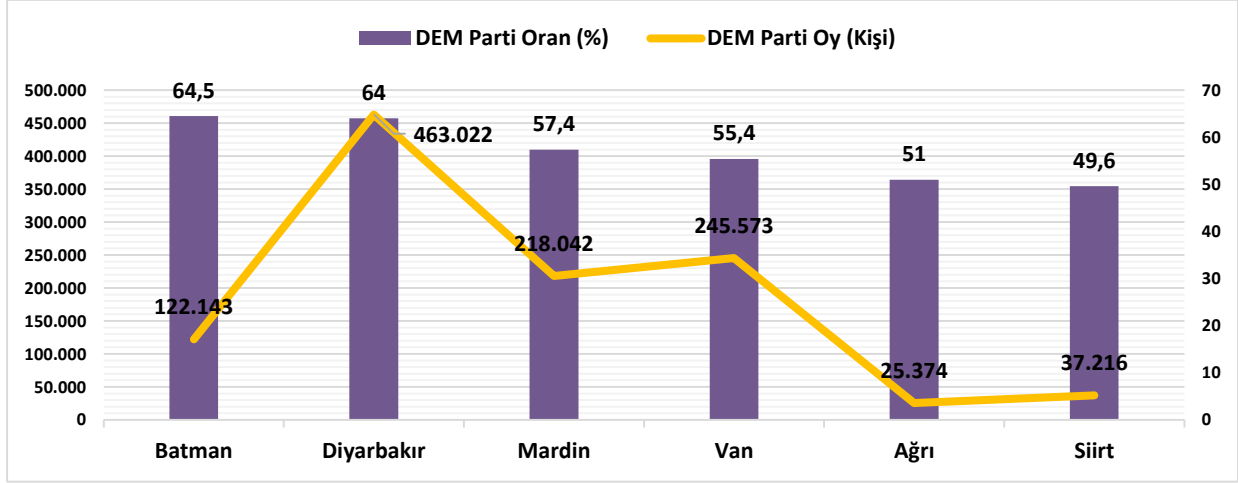
İl	2024	2019	Değişim
Karaman	49,04%	39,57%	9,47%
Erzincan	40,46%	42,36%	-1,90%
Osmaniye	40,04%	54,44%	-14,40%

Kaynak: Anadolu Ajansı

4.4 Demokrasi ve Eşitlik Partisi

Demokrasi ve Eşitlik Partisi (DEM) 2024 yılı yerel seçiminde en yüksek oy aldığı il %64,5 ile Batman'dır. Oranlara kişi bazında bakıldığında en çok oy aldığı il 463.022 kişiyle Diyarbakır olmuştur.

Grafik 6: 2024 Yerel Seçimlerinde DEM Parti'nin En Çok Oy Aldığı 6 İl

Kaynak: CNN Türk

DEM'in yeniden kazandığı illerdeki oy değişimi analiz edildiğinde, Hakkâri %-11 ile oy oranı en çok düşen illerin başında gelmektedir. Van ise %1,6 ile oy oranını en çok artıran il olmuştur.

Tablo 14: DEM Parti'nin Yeniden Kazandığı İllerdeki Oy Değişimi

İl	2024	2019	Değişim
Hakkâri	48,91%	59,97%	-11,06%
Iğdır	46,51%	50,10%	-3,59%
Batman	64,51%	66,03%	-1,52%
Mardin	57,00%	56,24%	0,76%
Diyarbakır	63,97%	62,93%	1,04%
Siirt	49,41%	48,36%	1,05%
Van	55,47%	53,83%	1,64%

Kaynak: Anadolu Ajansı

DEM diğer Partilere bir il kaybederken üç ilde kazanmıştır. Kars'ı MHP'ye kaptırırken Ağrı ve Muş'u AK Parti'den, Tunceli'yi ise TKP'den almıştır.

Tablo 15: DEM Parti'nin Kaybettiği ve Diğer Partilerden Kazandığı İller

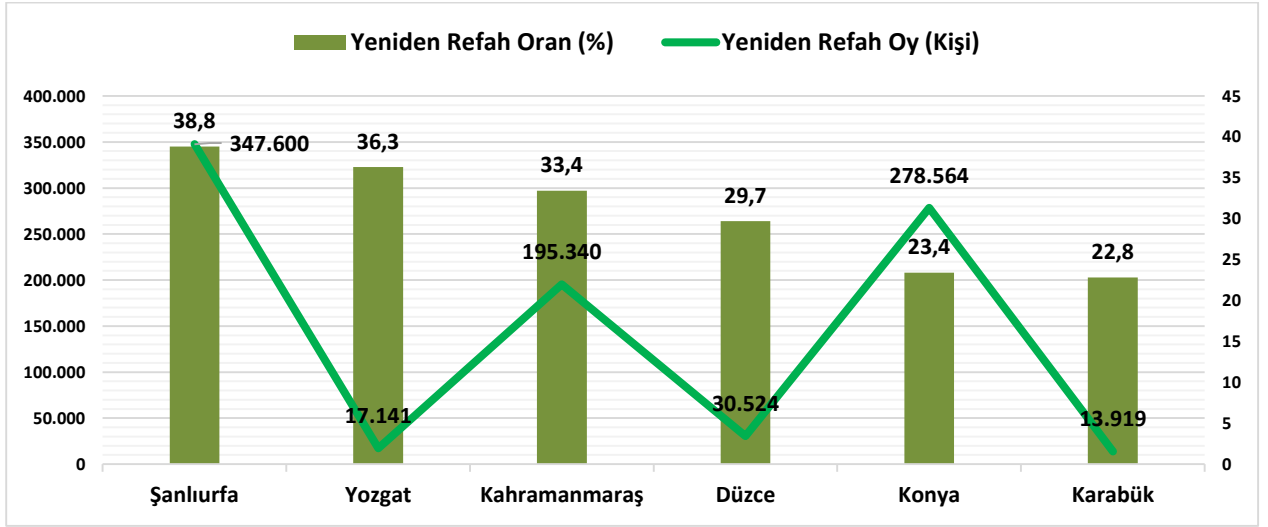
İl	2024	2019
Kars	MHP 35,37%	DEM 29,58%
Ağrı	DEM 51,09%	AK PARTİ 55,57%
Muş	DEM 41,71%	AK PARTİ 34,76%
Tunceli	DEM 40,21%	TKP 32,77%

Kaynak: Anadolu Ajansı

4.5 Yeniden Refah Partisi

Yeniden Refah Partisi (YRP) 2024 yılı yerel seçiminde en yüksek oy aldığı il %38,8 ile Şanlıurfa'dır. Oranlara kişi bazında bakıldığında en çok oy aldığı il 347.600 kişiyle yine Şanlıurfa olmuştur. 2019 seçimlerinde olmayan YRP, 2024 seçimlerinde 2.8 milyon (%6,19) oyla üçüncü Parti olmuştur. Bu başarısını ise 1 büyükşehir, 1 il ve 39 ilçe ile pekiştirmiştir.

Grafik 7: 2024 Yerel Seçimlerinde Yeniden Refah Partisi'nin En Çok Oy Aldığı 6 İl

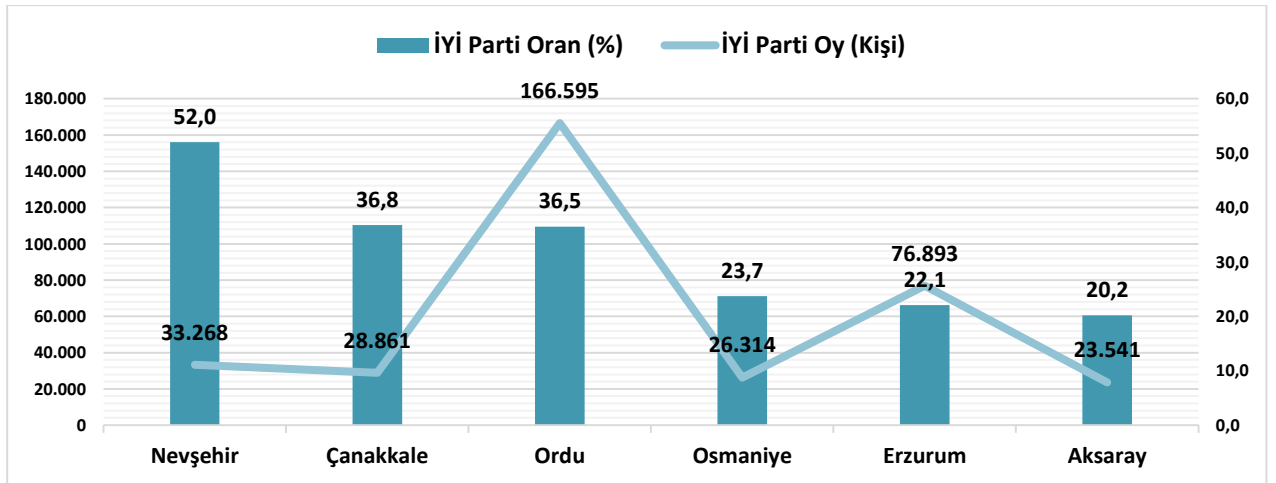

Kaynak: CNN Türk

4.6 İYİ Parti

İYİ Parti'nin 2024 yılı yerel seçiminde en yüksek oy aldığı il %52 ile Nevşehir'dir. Oranlara kişi bazında bakıldığında en çok oy aldığı il 166.595 kişiyle Ordu olmuştur. 1.7 milyon (%3,76) oyla altıncı Parti konumundadır. Aynı zamanda 1 il ve 24 ilçe kazanmıştır.

Grafik 8: 2024 Yerel Seçimlerinde İYİ Parti'nin En Çok Oy Aldığı 6 İl

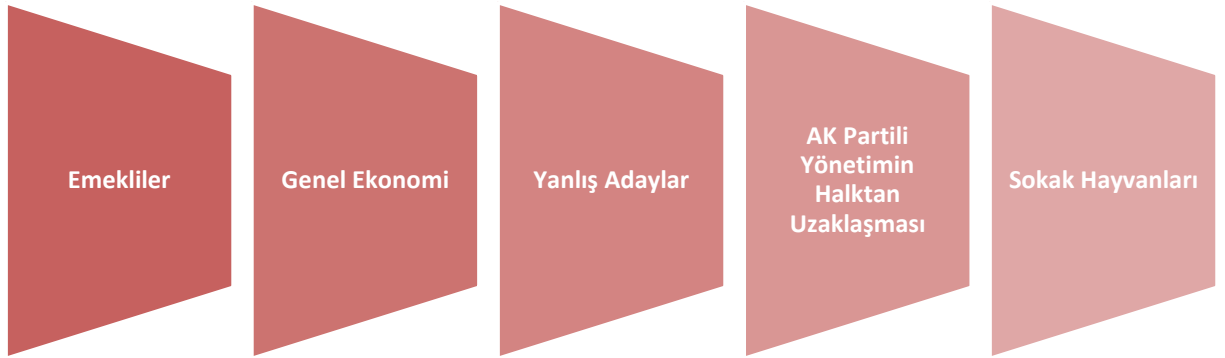

Kaynak: CNN Türk

5. POLİTİKA FARKI

AK Parti'nin oylarının düşme nedenlerinin başında; emeklilere yapılan zammın yetersiz kalması, ekonomide oluşan yüksek enflasyon, yüksek faiz, döviz ve altın piyasalarında volatilitenin yüksek olması ve alım gücünün düşmesi, bazı illerde seçilen yanlış adaylar, AK Partili yönetim kadrolarının halktan giderek uzaklaşması ve AK Partili belediyelerin sokak hayvanlarına tedbir alamaması gelmektedir. Bu nedenler, seçmenler nezdinde iktidarın alternatifi olarak görülüp YRP'nin önünü açarak oylarının artmasına katkı sağlamıştır.

Şekil 2: AK Parti'nin Oylarının Düşme Nedenleri

Kaynak: CNN Türk

CHP'nin seçim politikaları incelendiğinde, DEM için oluşturduğu strateji, Kılıçdaroğlu'nun olmaması, Ekrem İMAMOĞLU ve Mansur YAVAŞ faktörü, CHP belediyelerinde sosyal yardımın gücünün keşfedilmesi, konjonktür ve yerel seçimin olması CHP'nin oylarını yükselttiği politikaların başında gelmektedir.

Şekil 3: CHP'nin Seçim Politikaları

Kaynak: CNN Türk

6. SONUÇ

2024 yerel seçimleri, Türkiye siyasi tarihinde bir dönüm noktası niteliği taşımaktadır. Seçim sonuçları, AK Parti'nin iktidarının zayıfladığını ve muhalefetin güçlendiğini göstermiştir. AK Parti'nin 2014 ve 2019 seçimlerinde elde ettiği oy oranlarına göre 2024 seçiminde önemli bir oy kaybı yaşadığı görülmektedir. Özellikle büyükşehirlerde AK Parti'nin adayları geride kalmıştır. CHP ve İYİ Parti, 2019 seçimlerinde elde ettikleri oy oranlarını artırarak önemli kazanımlar elde etmişlerdir. Özellikle CHP; İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyükşehirlerde zafer kazanmıştır. MHP, DEM ve YRP oylarını artırmış fakat yeni Partiler (Zafer, Deva, Gelecek ve Memleket vb.) herhangi bir başarı gösterememiştir.

2028 Cumhurbaşkanlığı seçimi için de önemli bir gösterge niteliği taşıyan AK Parti'nin oy kaybı, düşük oranda Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın liderliğine ve yüksek oranda AK Parti'nin politikalarına yönelik bir tepki olarak yorumlanmıştır. Muhalefetin kazanımları, önümüzdeki genel seçimlerde AK Parti'nin iktidarını tehdit edebileceğini göstermiştir. Yeni Partiler, ilk yerel seçimlerinde önemli bir oy oranına erişememiştir.

Seçim sonrası kamuoyundaki beklentiler, AK Parti için oy kaybını durdurmak üzere yeni politikalar geliştirmesi yönündedir. Muhalefetin, başarısını sürdürmesi için bir araya gelerek ortak bir aday çıkarması üzerinde durulmaktadır. Sonuç olarak, 2024 yerel seçimleri Türkiye'de siyasi dengeleri önemli ölçüde değiştirmiştir. Seçim sonuçlarının uzun vadeli etkileri önümüzdeki dönemlerde görülecektir.

7. KAYNAKÇA

- κ <https://secim.cnnturk.com/31-mart-2019-yerel-secimleri/secim-sonuclari/>
- κ <https://secim.cnnturk.com/31-mart-2024-yerel-secimleri/secim-sonuclari/>
- κ <https://tr.euronews.com/2024/04/01/31-mart-yerel-secimi-buyuksehir-ve-il-belediye-baskanliklari-2019-ve-2024te-nasil-degisti>
- κ <https://www.t24.com.tr/yazarlar/sertug-cicek/31-mart-2024-ve-2019-secimlerinin-81-ilde-karsilastirmali-tablolarla-analizi,44202>

EK.1: Yerel Seçimler 81 İlin Durumu (2024-2019)

Tablo 1: 2024 Yerel Seçimi 81 İlin Durumu				
İl	2024		2019	
Adana	CHP	46,54%	CHP	53,63%
Adıyaman	CHP	49,73%	AK PARTİ	53,22%
Afyon	CHP	50,74%	AK PARTİ	42,96%
Ağrı	DEM	51,09%	AK PARTİ	55,57%
Aksaray	AK PARTİ	37,08%	AK PARTİ	40,47%
Amasya	CHP	42,73%	MHP	47,28%
Ankara	CHP	60,17%	CHP	50,93%
Antalya	CHP	48,63%	CHP	50,62%
Ardahan	CHP	45,06%	CHP	51,20%
Artvin	CHP	44,81%	CHP	50,96%
Aydın	CHP	50,83%	CHP	53,94%
Balıkesir	CHP	50,88%	AK PARTİ	47,78%
Bartın	CHP	51,44%	MHP	35,76%
Batman	DEM	64,51%	DEM	66,03%
Bayburt	AK PARTİ	39,22%	MHP	56,49%
Bilecik	CHP	48,88%	CHP	50,64%
Bingöl	AK PARTİ	33,56%	AK PARTİ	38,60%
Bitlis	AK PARTİ	38,27%	AK PARTİ	43,81%
Bolu	CHP	52,92%	CHP	52,71%
Burdur	CHP	46,23%	CHP	53,14%
Bursa	CHP	47,63%	AK PARTİ	49,62%
Çanakkale	CHP	39,62%	CHP	60,73%
Çankırı	MHP	59,81%	MHP	46,99%
Çorum	AK PARTİ	40,54%	AK PARTİ	43,28%
Denizli	CHP	47,79%	AK PARTİ	50,56%
Diyarbakır	DEM	63,97%	DEM	62,93%
Düzce	AK PARTİ	40,23%	AK PARTİ	47,14%
Edirne	CHP	46,68%	CHP	44,87%
Elazığ	AK PARTİ	38,19%	AK PARTİ	40,38%
Erzincan	MHP	40,46%	MHP	42,36%
Erzurum	AK PARTİ	50,48%	AK PARTİ	62,80%
Eskişehir	CHP	50,58%	CHP	52,30%
Gaziantep	AK PARTİ	38,68%	AK PARTİ	53,97%
Giresun	CHP	54,61%	AK PARTİ	48,84%
Gümüşhane	MHP	41,39%	AK PARTİ	49,16%
Hakkâri	DEM	48,91%	DEM	59,97%
Hatay	AK PARTİ	44,48%	CHP	55,16%
Iğdır	DEM	46,51%	DEM	50,10%
Isparta	AK PARTİ	41,86%	AK PARTİ	38,04%
İstanbul	CHP	51,03%	CHP	48,80%
İzmir	CHP	48,84%	CHP	58,10%

Kahramanmaraş	AK PARTİ	42,27%	AK PARTİ	67,60%
Karabük	AK PARTİ	34,35%	MHP	39,83%
Karaman	MHP	49,04%	MHP	39,57%
Kars	MHP	35,37%	DEM	29,58%
Kastamonu	CHP	48,85%	MHP	49,55%
Kayseri	AK PARTİ	38,65%	AK PARTİ	63,39%
Kırıkkale	CHP	49,78%	AK PARTİ	42,03%
Kırklareli	MHP	41,61%	BAĞIMSIZ	37,48%
Kırşehir	CHP	52,79%	CHP	44,79%
Kilis	CHP	41,97%	AK PARTİ	47,26%
Kocaeli	AK PARTİ	45,66%	AK PARTİ	55,57%
Konya	AK PARTİ	49,39%	AK PARTİ	70,53%
Kütahya	CHP	29,64%	MHP	38,68%
Malatya	AK PARTİ	48,97%	AK PARTİ	68,47%
Manisa	CHP	57,19%	MHP	52,77%
Mardin	DEM	57,00%	DEM	56,24%
Mersin	CHP	59,48%	CHP	45,09%
Muğla	CHP	54,86%	CHP	36,01%
Muş	DEM	41,71%	AK PARTİ	34,76%
Nevşehir	İYİ	52,10%	AK PARTİ	51,58%
Niğde	AK PARTİ	36,23%	AK PARTİ	37,13%
Ordu	AK PARTİ	40,02%	AK PARTİ	56,93%
Osmaniye	MHP	40,04%	MHP	54,44%
Rize	AK PARTİ	54,73%	AK PARTİ	72,99%
Sakarya	AK PARTİ	47,43%	AK PARTİ	65,04%
Samsun	AK PARTİ	42,14%	AK PARTİ	47,37%
Siirt	DEM	49,41%	DEM	48,36%
Sinop	CHP	49,24%	CHP	56,63%
Sivas	BBP	43,26%	AK PARTİ	49,35%
Şanlıurfa	YRP	38,91%	AK PARTİ	60,81%
Şırnak	AK PARTİ	47,61%	AK PARTİ	61,72%
Tekirdağ	CHP	50,06%	CHP	51,18%
Tokat	MHP	54,81%	AK PARTİ	48,80%
Trabzon	AK PARTİ	51,45%	AK PARTİ	64,61%
Tunceli	DEM	40,21%	TKP	32,77%
Uşak	CHP	40,78%	AK PARTİ	39,11%
Van	DEM	55,47%	DEM	53,83%
Yalova	CHP	46,28%	CHP	45,91%
Yozgat	YRP	36,09%	AK PARTİ	40,86%
Zonguldak	CHP	54,44%	AK PARTİ	42,52%

Kaynak: Anadolu Ajansı